

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ เมืองนราธิวาส จังหวัด นราธิวาส
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือน สิงหาคม พ.ศ ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสมาน ผ่านพรหม

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๒๗/๓ บ้านฮูเตหวอ หมู่ที่ ๔ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
โทรศัพท์ ๐๙๓ - ๗๙๕๔๒๒๔ Facebook สมาน ผ่านพรหม

๔. เกิด พ.ศ. ๒๕๐๖ ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี

๕. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๖. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖)

สถาบันการศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

คณะ/สาขาวิชา -

๗. อาชีพปัจจุบัน

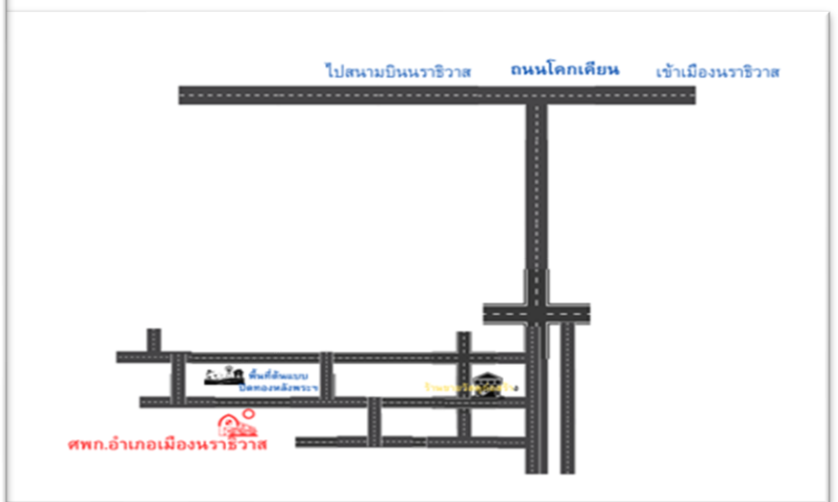
☒ ๗.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๗.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๘. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๖๒๐,๐๐๐ บาท/ปี

๙. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐

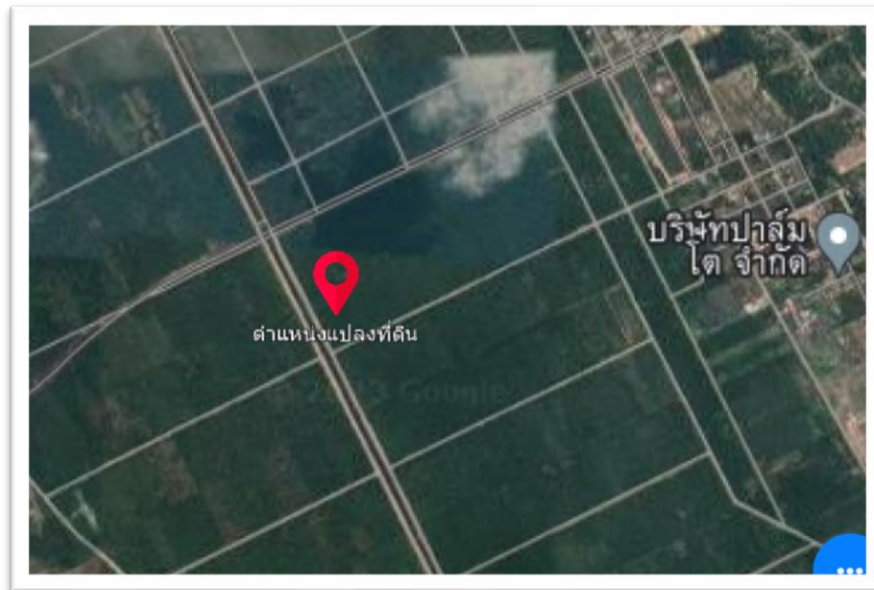
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ปาล์มน้ำมัน

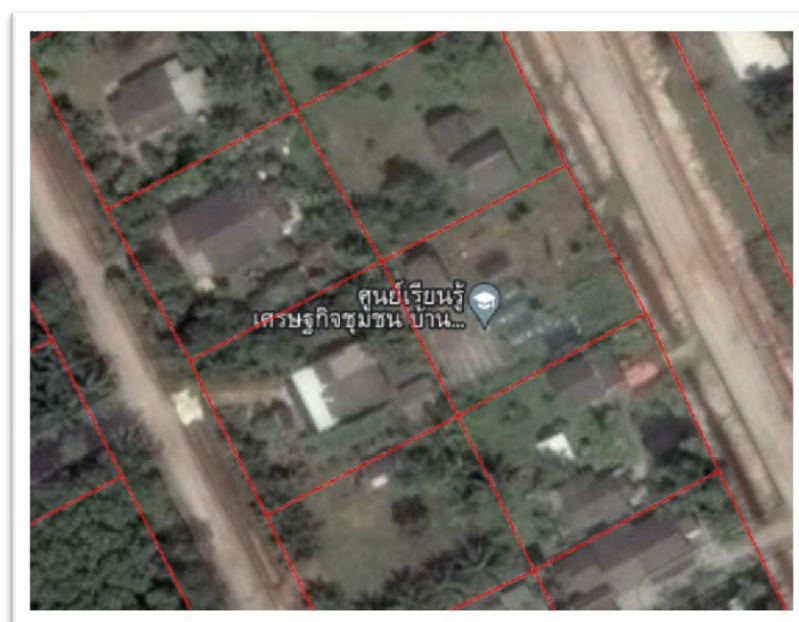
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๒ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- แปลงเรียนรู้การจัดการสวนปาล์มน้ำมันเพื่อเพิ่มผลผลิต พื้นที่ ๒๐ - ๒ - ๐ ไร่

แปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองนราธิวาส ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔ บ้านฮูเตหวอ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จะประกอบด้วย ๒ แปลง คือแปลงต้นแบบปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่จำนวน ๒๐ ไร่ ๒ งาน

- แปลงเรียนรู้ด้านพืชผักมูลค่าสูง (การปลูกผักสลัด) พื้นที่ ๐ - ๒ - ๐ ไร่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๗ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การปรับปรุงบำรุงดินสำหรับการผลิตปาล์มน้ำมัน

ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ดินเบื้องต้น การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยตามการวิเคราะห์ดิน และการผสมปุ๋ยใช้เองเพื่อเพิ่มผลผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อให้ปาล์มน้ำมันมีปริมาณผลผลิตและมีคุณภาพดีขึ้น และเป็นการลดต้นทุนการผลิต

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การจัดการสวนปาล์มน้ำมันเพื่อเพิ่มผลผลิต

ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่พันธุ์ปาล์มน้ำมัน ระยะเวลาในการปลูก การตัดแต่งทางใบ การให้น้ำ การใส่ปุ๋ยเคมี โรคและแมลงศัตรูปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

- **ฐานการเรียนรู้ที่ ๓** การจัดการผลผลิตปาล์มน้ำมันและการขนส่ง
ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง การจัดการผลผลิต และวิธีการขนส่งผลผลิตที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อให้ได้ราคาดี และสะดวกต่อการขนส่ง
- **ฐานการเรียนรู้ที่ ๔** การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต
ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตปุ๋ยหมัก จากเศษวัสดุเหลือใช้ภายในสวน และการผลิตปุ๋ยน้ำหมักประสิทธิภาพสูง

- **ฐานการเรียนรู้ที่ ๕** เกษตรผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
ให้ความรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง และการทำการเกษตรผสมผสานเพื่อสร้างรายได้ และแนวทางการสร้างอาชีพเสริมต่างๆ สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น การปลูกผักสลัด การปลูกพืชผักในภาชนะ เป็นต้น

- **ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ การบริหารจัดการน้ำ**
ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการวางระบบน้ำหยดและการประยุกต์ใช้แอเวอร์เพื่อลดค่าไฟ และเพิ่มแรงดันน้ำ

- **ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ เกษตรผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง**
ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- **หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน**

จากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดนราธิวาส โดยเฉพาะพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองนราธิวาส และโดยรอบ เป็นพรุ มีน้ำท่วมขัง ดินมีความเปรี้ยว และเป็นทรายจัด ฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร ฤดูฝนประสบปัญหาน้ำท่วม นายสมาน ผ่านพรมจึงได้มีการคิดค้นแนวทางการปรับปรุงดินมาใช้พัฒนาการเกษตรของตนเองในการเพิ่มผลผลิต ดังนี้

๑. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงที่มีการผลิตเอง โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ กากยางพารา ชีเค้ก ปาล์ม ชีเถ้าไม้ยาง เพื่อลดต้นทุนจากการใช้ปุ๋ยเคมีในช่วงที่ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง

๒. น้ำหมักชีวภาพ เพื่อปรับโครงสร้างดินให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมีในปริมาณเหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓. การเลี้ยงผึ้งชันโรง เพื่อช่วยผสมเกสรให้ปาล์มน้ำมันติดผลดี

๔. การตัดแต่งทางใบ คือการตัดทางใบปาล์มที่ตาย ทางใบที่เกิน ทางใบที่เป็นโรคออกไป เพื่อให้ทางใบปาล์มอื่นๆ ได้รับแสง และสังเคราะห์แสงได้อย่างเต็มที่

- **หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน**

การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใช้วิธีการผสมปุ๋ยใช้เองใช้แม่ปุ๋ยมาผสมเองเพื่อให้ได้ปุ๋ยเต็มสูตร เหมาะกับสภาพดินหรือชุดดิน และตรงตามความต้องการของพืช สามารถช่วยแต่งเติมการใส่ปุ๋ยได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งยังได้ปุ๋ยสูตรที่มีอาหารพืชเหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชที่เป็นปัจจุบัน ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยซื้อปุ๋ยเคมีจากท้องตลาด ลงกระสอบละ ๑๐๐ - ๓๐๐ บาท หรือตันละ ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ บาท หรือลดลงเฉลี่ย ๕๐๐ บาท/ไร่ และยังทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่มมากขึ้นด้วย

การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพคุณภาพสูง โดยใช้ปุ๋ยจากมูลวัว และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี และยังเป็น การปรับปรุงบำรุงดินอีกด้วย

วางกองทางใบ โดยการนำทางใบปาล์มน้ำมันที่ตัดทิ้งมากองระหว่างแถว ช่วยรักษาความชื้นในดินให้นานขึ้น ลดการระเหยของน้ำในดินบริเวณนั้น ชะลอการชะล้างหน้าดิน ทำให้ความชื้นในดินอยู่ได้นานส่งผลให้รากปาล์มน้ำมันมีชีวิตได้นานขึ้น คืนธาตุอาหาร เพิ่มอินทรีย์วัตถุและฮิวมัสในดินมากขึ้น รักษากิจกรรมและความมีชีวิตของ จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- **หลักสูตรปลูกพืชเสริมเพิ่มรายได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ปลูกพืชผักมูลค่าสูง)**

การปลูกผักมูลค่าสูงตามมาตรฐาน (GAP) โดยพืชผักของทางศูนย์ฯ ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ได้แก่ ผักสลัด กรีนโอ๊ค เรคโอ๊ค ผักเคล ผักชี ต้นหอม ขึ้นฉ่าย มะเขือราชินี ฟักทองลายทอง เป็นต้น

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- **หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า**

ระบบการให้น้ำที่ดีจะต้องสนองความต้องการน้ำของพืชได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังต้องเป็นระบบที่เหมาะสมกับปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นความสะดวกของผู้ใช้ระบบด้วย เช่น ชนิดของแหล่งน้ำ ข้อจำกัดของเครื่องสูบน้ำ และเวลาในการให้น้ำ เป็นต้น ระบบการให้น้ำที่ใช้ปัจจุบันแบ่งได้เป็นประเภท ได้แก่

๑. การให้น้ำแบบฉีดฝอย (Sprinkler Irrigation) เป็นการให้น้ำแบบวงกว้างโดยฉีดน้ำขึ้นไปบนอากาศเหนือต้นพืชกระจายเป็นฝอยแล้วให้เมื่อน้ำตกลงมาบนพื้นที่เพาะปลูก โดยเครื่องสูบน้ำเป็นอุปกรณ์ส่งน้ำผ่านระบบท่อด้วยแรงดันที่สูงเพื่อให้น้ำฉีดเป็นฝอยออกจากหัวปล่อยน้ำได้แก่ สปริงเกอร์ (Sprinkler)

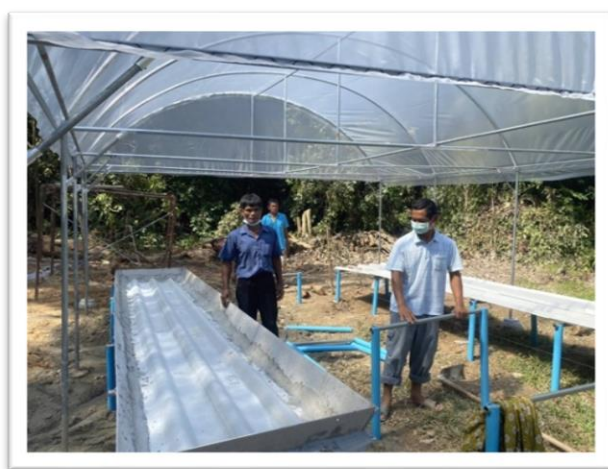
๒. การให้น้ำแบบเฉพาะจุด (Localize Irrigation) เป็นการให้น้ำบริเวณรากพืชโดยตรงน้ำจะถูกปล่อยจากหัวปล่อยน้ำสู่ดินให้น้ำชุ่มไปในดินบริเวณเขตรากพืช ระบบนี้เป็นระบบที่ประหยัดได้อย่างแท้จริงเนื่องจากจะเกิดการสูญเสียจากปัจจัยอื่นน้อยมากและแรงดันที่ใช้กับระบบต่ำประมาณ ๕ - ๒๐ เมตร ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านต้นทุนกำลังสูบน้ำ ได้แก่ มินิสปริงเกอร์ (Mini Sprinkler) ไมโครสเปรย์และเจ็ต (Micro Spray & Jet) และน้ำหยด (Drip)

- **หลักสูตรการจัดทำบัญชีครัวเรือน**

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรปลูกพืชเสริมเพิ่มรายได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ปลูกพืชผักมูลค่าสูง)

มีวัตถุประสงค์เพื่อ แนวทางการสร้างอาชีพเสริมต่างๆ สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น การปลูกผักสลัด การปลูกพืชผักในภาชนะเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในทุกๆปี ส่งผลกระทบต่อการทำ การเกษตรในวงกว้างรวมถึงการปลูกผักซึ่งได้รับความเสียหายจากปัญหาดังกล่าว การปลูกผักยกแคร่ ถือเป็นวิธีการที่นำเอาภูมิปัญญา มาช่วยแก้ไข้ปัญหา โดยการปลูกผักไว้บนแคร่ ซึ่งสามารถแก้ไข้ปัญหาน้ำท่วมแปลงผัก และสามารถการบริหารจัดการแปลงผักได้อย่างทั่วถึง แต่แคร่ปลูกผักของนายสมาน ผ่านพรม จะมีความแตกต่าง จากของทั่วไป โดยที่นายสมาน ผ่านพรม ได้มีการคำนวณไหลของน้ำโดยการทำแคร่ให้มีความลาดเอียง ๒๕ องศา และมีการเพิ่มรูระบายบริเวณด้านข้างของแคร่ปลูกผัก ไม่มีน้ำขังอยู่ในแปลงผัก ทำให้พืชมีการเจริญเติบโตดี การบริหารจัดการ ง่ายขึ้น

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ จังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วม จัดทำแผนอย่างละเอียด)

ไม่มีการเข้าร่วมทำแผนระดับจังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองนราธิวาส ได้มีการประชุมทุกปีงบประมาณ ๆ ละ ๔ ครั้ง พร้อมทั้ง วางแผนการดำเนินการกิจกรรม ศพก. โดยมีหลายหน่วยงาน ร่วมบูรณาการ และ ศพก.เครือข่าย

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การทำการเกษตรแบบวิถีดั้งเดิมไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากสภาพแวดล้อม สภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีโรคอุบัติใหม่จำนวนมาก ทำให้การทำการเกษตรต้องมีการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ภัยธรรมชาติ

๒. ต้นทุนการผลิตสูง

๓. ผลผลิตไม่มีคุณภาพ

๔. ปัญหาพื้นที่การเกษตร

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้
ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม
การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช
การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงที่มีการผลิตเอง โดยใช้วัตถุดิบที่อยู่ในชุมชน ได้แก่ กากยางพารา ชีเค้กปาล์ม
ชีเค้กไม้มยาง เพื่อลดต้นทุนจากการใช้ปุ๋ยเคมี ในช่วงที่ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง

- นำหมักชีวภาพ เพื่อปรับโครงสร้างดินให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในปริมาณ
เหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน

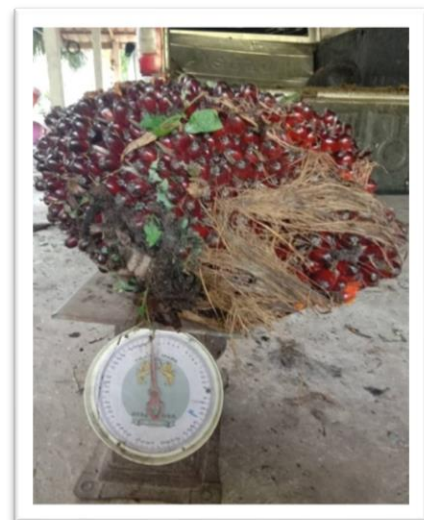
- การปรับพื้นที่ โดยใช้รถขุดยกร่อง เพื่อระบายน้ำ เข้า - ออก ในสวน จำนวน ๒๐ ไร่ และใช้รถไถปรับ
พื้นที่ จำนวน ๒๐ ไร่ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วมขัง และง่ายต่อการจัดการสวน และการเก็บผลผลิต

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สวนปาล์มน้ำมันของนายสมาน ผ่านพรหม มีการตรวจวัดค่าวิเคราะห์ธาตุ
อาหารภายในดินอยู่เป็นประจำ ทำให้รู้ว่าจำเป็นต้องเพิ่มธาตุอาหารชนิดใดเข้าไปให้กับปาล์มน้ำมัน ทำให้ได้รับธาตุ
อาหารที่ตรงกับความต้องการของพืช ได้รับผลผลิตที่สูงขึ้น

- ผลผลิตเป็นผลผลิตที่ผ่านกระบวนการการทำเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ จนถึง
ปัจจุบัน ตัดปาล์มที่มีความสุกพอดี จึงเป็นที่ต้องการของโรงงาน สร้างความน่าเชื่อถือในผลผลิต สามารถสร้าง
รายได้และความยั่งยืนได้เป็นอย่างดี ได้ราคาเพิ่มจากราคาปกติท้องตลาด

- การตัดแต่งทางใบ คือการตัดทางใบปาล์มที่ตาย ทางใบที่เกิน ทางใบที่เป็นโรคออกไป เพื่อให้ทางใบ
ปาล์มอื่นๆ ได้รับแสง และสังเคราะห์แสงได้อย่างเต็มที่

- วางกองทางใบ โดยการนำทางใบปาล์มน้ำมันที่ตัดทิ้งมากองระหว่างแถว ช่วยรักษาความชื้นในดินให้
นานขึ้น ลดการระเหยของน้ำในดินบริเวณนั้น ช่วยลดการชะล้างหน้าดิน ทำให้ความชื้นในดินอยู่ได้นานส่งผลให้ราก
ปาล์มมีชีวิตได้นานขึ้น คืนธาตุอาหาร เพิ่มอินทรีย์วัตถุและฮิวมัสในดินมากขึ้น รักษากิจกรรมและความมีชีวิตของ
จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

นวัตกรรมการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาแบบแห้ง เชื้อราไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma* spp.) เป็นเชื้อราชั้นสูงที่เจริญได้ดีในดิน เศษซากพืช ซากของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ และวัสดุอินทรีย์ตามธรรมชาติ จัดเป็นเชื้อราปฏิปักษ์ที่สามารถใช้ควบคุมโรคพืช ซึ่งเกิดจากเชื้อราสาเหตุโรคพืชในดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โรคโคนเน่า โรคเน่าระดับดิน (เน่าคอดิน) ของกล้าพืช และโรคเหี่ยว ในปัจจุบันมีเกษตรกรได้รู้จักและใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมโรคพืชอย่างกว้างขวาง ซึ่งหน่วยงานในสังกัดของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ทำหน้าที่ผลิตเชื้อสดโดยการเลี้ยงเชื้อราไตรโคเดอร์มาบนข้าวสุก เพื่อเผยแพร่สู่เกษตรกร แต่พบว่าการผลิตเชื้อสดดังกล่าว พบปัญหาการผลิตที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรแล้ว มีการปนเปื้อนของจุลินทรีย์อื่น ๆ การเก็บรักษาเชื้อสดไม่ได้นาน และการเสื่อมหรือกลายพันธุ์ของเชื้อราไตรโคเดอร์มา ส่งผลให้คุณภาพและประสิทธิภาพของเชื้อด้อยลง นายสมาน ผ่านพรม ได้คิดวิธีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาในรูปชีวภัณฑ์ชนิดผงแห้งใช้ในแปลงเกษตร และจำหน่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งเพิ่มความสะดวกในการใช้และการเก็บ และยังถ่ายทอดความรู้ในการผลิตให้แก่เกษตรกรผู้สนใจอีกด้วย

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สวนปาล์มน้ำมันของนายสมาน ผ่านพรหม มีการตรวจวัดค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารภายในดินอยู่เป็นประจำ ทำให้รู้ว่าจำเป็นต้องเพิ่มธาตุอาหารชนิดใดเข้าไปให้กับปาล์มน้ำมัน ทำให้ได้รับธาตุอาหารที่ตรงกับความต้องการของพืช ได้รับผลผลิตที่สูงขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. การเก็บตัวอย่างดิน

- วางแผนการเก็บตัวอย่าง: แบ่งพื้นที่เพาะปลูกออกเป็นแปลงย่อย ๆ หรือกำหนดจุดเก็บตัวอย่างในแต่ละแปลงอย่างเป็นระบบ

- เก็บตัวอย่าง: ใช้เครื่องมือที่สะอาด (เช่น สว่านเจาะดิน จอบ เสียม) เจาะเก็บตัวอย่างดินระดับความลึกที่เหมาะสม (โดยทั่วไปคือ ๐-๑๕ ซม.) และนำตัวอย่างจากหลาย ๆ จุดในแปลงมารวมกันเพื่อเป็นตัวแทนของแปลงนั้น ๆ

- ส่งวิเคราะห์: นำตัวอย่างดินที่ได้ไปส่งยังห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของหน่วยงานราชการหรือเอกชน

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

ผลการวิเคราะห์: ห้องปฏิบัติการจะให้ข้อมูลค่าต่าง ๆ ของดิน เช่น ค่า pH (ความเป็นกรด-ด่าง), ปริมาณธาตุอาหารหลัก (ไนโตรเจน-N, ฟอสฟอรัส-P, โพแทสเซียม-K), ธาตุอาหารรอง และอินทรีย์วัตถุ การแปลผล: เกษตรกรต้องนำผลการวิเคราะห์มาแปลความหมาย โดยเปรียบเทียบกับความต้องการของพืชที่ปลูกและชนิดของดิน เพื่อทราบว่าดินมีธาตุอาหารใดขาดหายไปหรือมีมากเกินไป

๓. การคำนวณและเลือกชนิดปุ๋ย

คำนวณปริมาณปุ๋ย: คำนวณปริมาณธาตุอาหารที่พืชต้องการเพิ่มเติมตามคำแนะนำจากผลวิเคราะห์ดิน เพื่อให้ได้รับธาตุอาหารที่เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโต

๔. การใส่ปุ๋ยอย่างถูกวิธี

กำหนดช่วงเวลา: ใส่ปุ๋ยตามช่วงเวลาที่เหมาะสมกับพืช เช่น ช่วงเตรียมดิน, ช่วงตั้งต้น, หรือช่วงก่อนออกดอก

- กำหนดวิธีการใส่: ใส่ปุ๋ยให้ถูกวิธี เช่น การหว่าน, การโรยรอบต้น, การฉีดยาทางใบ, หรือการฝังกลบในดิน

- แบ่งใส่: ควรแบ่งใส่ปุ๋ยในปริมาณที่พอเหมาะตามระยะการเจริญเติบโตของพืช เพื่อให้พืชสามารถดูดซึมธาตุอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ปาล์มน้ำมัน	พื้นที่ปลูกจำนวน	๒๐-๐-๐	(ไร่-งาน-วา)
๑.๒) พืชผักมูลค่าสูง	พื้นที่ปลูกจำนวน	๐-๒-๐	(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาตุ๊ก	จำนวน	๔๐๐ ตัว
--------------	-------	---------

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ชันโรง	จำนวน	๓ ไร่
๔.๒) ผึ้งโพรง	จำนวน	๒ ไร่

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า - มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ จำหน่ายผลผลิตพืชผัก ภายในแปลง เฉลี่ยรายได้วันละ ๔๕๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ - เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ จำหน่ายปาล์มน้ำมัน เดือนละ ๒ รอบ เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๔๕,๐๐๐บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ - เฉลี่ยรายได้ปีละ.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
เป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ

๑. เป็นแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองนราธิวาส ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๔ บ้านฮูเตหวอ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จะประกอบด้วย ๒ แปลง คือแปลงต้นแบบปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่จำนวน ๒๐ ไร่ ๒ งาน และแปลงที่ตั้งศาลาการเรียนรู้ และฐานเรียนรู้ มีการปลูกพืชผัก เพื่อเพิ่มรายได้นอกเหนือจากการทำสวนปาล์ม และเป็นพื้นที่สำหรับอยู่อาศัย จำนวน ๒.๙ งาน

๒ มีการจัดการแปลงที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่าง สาธิตและฝึกปฏิบัติ แปลงเรียนรู้ภายใน ศพก. มีแปลงไว้สำหรับการสาธิต มีการสอนทำเชื้อไตรโคเดอร์มาแบบแห้ง สอนการผลิตปุ๋ยชีวภาพ การปลูกพืชผักด้วยการใช้นวัตกรรม

๓ เป็นแปลงที่มีการผลิตตามฤดูกาลผลิต มีแปลง เรียนรู้ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรอยู่อย่างสม่ำเสมอ มีการดูแลตามขั้นตอน รวมถึงมีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ สามารถให้ผลผลิตหมุนเวียนแก่เกษตรกร ผู้มาศึกษาได้ทั้งปี

๔ มีการผลิตสินค้าตามมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร ให้มีความสำคัญกับการผลิตสินค้าตามมาตรฐาน GAP เพื่อให้เป็นสินค้าที่ปลอดภัย โดยมีสินค้าที่ได้รับการ รับรองแล้วทั้งสิ้น ๕ ชนิดพืช ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ผักสลัด กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค กวางตุ้ง รวมถึงเครื่องหมาย Q มาตรฐานอาหารปลอดภัย ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

นายสมาน ผ่านพรมเป็นเกษตรกรที่ใส่ใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เริ่มจากเพาะปลูกพืชโดยศึกษาสภาพของที่ดิน เช่น ร่องน้ำ ลำห้วย ความลาดเอียง ไม่ทำลายต้นไม้ธรรมชาติในแปลงปลูก เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ความชุ่มชื้นในดิน และดูแลสวนปาล์มน้ำมัน โดยปฏิบัติตามหลัก GAP ลดการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงโครงสร้างของดิน ใช้โดโลไมท์เพื่อปรับสภาพดิน และการจัดการศัตรูโดยใช้วิธีการผสมผสาน IPM

นอกจากนี้ยังมีแผนในการร่วมขับเคลื่อนการผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้มาตรฐาน RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil) เป็นมาตรฐาน การผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนที่ครอบคลุมมิติความยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้าน สังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันที่ได้รับ การยอมรับในระดับนานาชาติมากที่สุดขณะนี้ ในปัจจุบันทั่วโลกมีความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มและไบโอดีเซล เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีการขยายพื้นที่ปลูกอย่างต่อเนื่อง และมีผลเสียต่อ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่น แรงกดดันของผู้บริโภคทำให้อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มเกิดแนวคิดริเริ่มในการผลิตอย่างยั่งยืนขึ้นโดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสร้างความ มั่นใจในการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนขึ้น โดยร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน สหกรณ์นิคมบาเจาะ จำกัด และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

จากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีภายในแปลง ทำให้ลดการปนเปื้อนสารเคมีในดินและช่วยลดการเสื่อมโทรมของสภาพดิน ทำให้ดินมีความสมบูรณ์มากขึ้น และการใช้ปุ๋ยหมักปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นได้ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ซึ่งเป็นเชื้อราปฏิปักษ์กับเชื้อราที่เป็นสาเหตุของโรคพืช เพื่อป้องกันกำจัดโรค ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์บำรุงดิน มีความปลอดภัยสูง ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตพืช

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบมีความรู้ ความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบล เช่น มีลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ พืชเศรษฐกิจหลัก ของพื้นที่ และสภาพปัญหาของเกษตรกรที่พบเจอในพื้นที่ พร้อมทั้งร่วมวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหามาให้เกษตรกรในชุมชนเป็นอย่างดี

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ทักษะความสามารถในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ทางด้านการเกษตรที่ปฏิบัติด้วยตนเอง รวมถึงมีความรอบรู้ ศึกษาความรู้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ อีกทั้งศึกษาอย่างจริงจังในเรื่องนั้น ๆ ให้รู้รายละเอียดข้อมูลชัดเจน และสามารถนำมาถ่ายทอดต่อให้ผู้อื่นได้

- วิทยากรถ่ายทอดความรู้การจัดการสวนปาล์มน มั่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้การลดต้นทุนการผลิตปาล์มน มั่น
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้อาชีพเสริมเพิ่มรายได้สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้ การใช้ น้ำอย่างรู้คุณค่า และระบบการให้น้ำในสวนปาล์มน้ำมัน
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรแบบวิธีผสมผสาน
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรปลูกพืชสมุนไพร
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้การปลูกผักในภาชนะ ผักลอยฟ้า
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้การปลูกผักบนโต๊ะ ผักยกแคร่

มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์จากการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ อีกทั้งเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมเครือข่าย ศพก. แลกเปลี่ยนความรู้กับอำเภอต่างๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ

นายสมาน ผ่านพรหม เป็นผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ มีการเดินทางไปศึกษาหาความรู้ตามแหล่งวิชาการ ต่างๆ อยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นต่างจังหวัด หรือภายในจังหวัด โดยเฉพาะกับสถาบันทางการศึกษา นายสมาน ผ่านพรหม จะให้ความสนใจในการเข้าไปศึกษาหาความรู้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบ สามารถให้คำปรึกษากับเกษตรกรที่มีปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ ชุมชน เรื่องการปรับปรุงดินเปรี้ยว การปรับปรุงดินในพื้นที่พรุ การใช้ปุ๋ยสั่งตัด การปลูกผักยกแคร่ รวมทั้งการดูแล รักษาและป้องกันพืชจากโรคและแมลงให้กับเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้กับตนเองและเกษตรกรที่มีความสนใจทั่วไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการข้อมูลข่าวสารและด้านวิชาการเกษตรแก่เกษตรกร โดยจะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่หลากหลาย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การจัดการแปลง การตลาด และมีการให้บริการด้านวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถให้เกษตรกรได้เรียนรู้และรับข้อมูลข่าวสารได้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การแก้ไขปัญหพื้นที่พรุ และดินเปรี้ยวจัด โดยการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุปรับปรุงดิน เช่น โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ส่งผลให้ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) เพิ่มขึ้นเป็น ๕.๕ จาก ๓.๕ ซึ่งจะต้องมีการใส่วัสดุปรับปรุงดินอย่างต่อเนื่อง

การแก้ไขพื้นที่ดินทรายให้สามารถพืชได้ดี บ้านฮูเตหวอ ต.โคกเคียน อ.เมืองนราธิวาส จ.นราธิวาส พื้นที่พื้นที่ดินทรายจัด ช่วงหน้าแล้งจัดขาดน้ำ ช่วงฤดูฝนมีน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลานาน นายสมาน ผ่านพรมจึงต้องมีการแก้ปัญหาโดยใช้ระบบการวางผังแปลงในรูปแบบที่เหมาะสม มีระบบน้ำสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง การเลือกปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ มีการจัดการปรับปรุงพื้นฟูดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารปรับปรุงบำรุงดินมาใช้

การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาแบบแห้ง เชื้อราไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma* spp.) เป็นเชื้อราชั้นสูงที่เจริญได้ดีในดิน เศษซากพืช ซากของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ และวัสดุอินทรีย์ตามธรรมชาติ จัดเป็นเชื้อราปฏิปักษ์ที่สามารถใช้ควบคุมโรคพืช ซึ่งเกิดจากเชื้อราสาเหตุโรคพืชในดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โรคโคนเน่า โรคเน่าระดับดิน (เน่าคอดิน) ของกล้าพืช และโรคเหี่ยว ในปัจจุบันมีเกษตรกรได้รู้จักและใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมโรคพืชอย่างกว้างขวาง ซึ่งหน่วยงานในสังกัดของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ทำหน้าที่ผลิตเชื้อสดโดยการเลี้ยงเชื้อราไตรโคเดอร์มาบนข้าวสุก เพื่อเผยแพร่สู่เกษตรกร แต่พบว่าการผลิตเชื้อสดดังกล่าว พบปัญหาการผลิตที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรแล้ว มีการบ่นเปื้อนของจุลินทรีย์อื่น ๆ การเก็บรักษาเชื้อสดไม่ได้นาน และการเสื่อมหรือกลายเป็นพิษของเชื้อราไตรโคเดอร์มา ส่งผลให้คุณภาพและประสิทธิภาพของเชื้อด้อยลง นายสมาน ผ่านพรม ได้คิดวิธีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาในรูปชีวภัณฑ์ชนิดผงแห้งใช้ในแปลงเกษตร และจำหน่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งเพิ่มความสะดวกในการใช้และการเก็บ และยังถ่ายทอดความรู้ในการผลิตให้แก่เกษตรกรผู้ที่สนใจอีกด้วย

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเจาะไอร้อง มีบทบาทสำคัญในการ พัฒนาการเกษตรในพื้นที่ โดยเน้นการทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และ แก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

- เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ศพก. มีฐานเรียนรู้และแปลงต้นแบบจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ ซึ่งเปิดโอกาสให้เกษตรกรคนอื่น ๆ เข้ามาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรูปแบบ "เกษตรกรสอนเกษตรกร" เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปปรับใช้ได้จริง
- เป็นศูนย์กลางการบูรณาการ ศพก. ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำองค์ความรู้, เทคโนโลยี และ ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมมาสู่ชุมชน
- เป็นกลไกในการแก้ปัญหา: ศพก. จะรับฟังปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อนำมาจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อปัญหาเหล่านั้น เช่น การอบรมเรื่องการลดต้นทุน การผลิต, การจัดการโรคแมลง หรือการเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เกษตรกรต้นแบบ มีความรู้ความสามารถและดำเนินการปฏิบัติจริง มีประสบการณ์และความสามารถอย่างเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งมีแปลงเรียนรู้ให้เกษตรกรผู้สนใจ ได้ศึกษาและเห็นตัวอย่างหลากหลาย ส่งผลให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย และมีองค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้แก่ชุมชนได้ เนื่องจากได้เรียนรู้จากการลงมือทำด้วยตนเอง และเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานราชการ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ นอกจากนี้ เป็นผู้ที่มีความชอบในการทดลองปลูกพืชโดยวิธี ต่าง ๆ ส่งผลให้องค์ความรู้เกิดขึ้นและสามารถถ่ายทอดให้แก่ชุมชนได้ โดยองค์ความรู้นั้นได้จากการเรียนรู้จากการลงมือทำด้วยตนเอง โดยสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่มีความสนใจและสามารถเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑. การเป็นศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้ที่มีความสนใจ เข้ามาศึกษาเรียนรู้ พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้ตรงกับการดำรงชีวิตของเกษตรกรและขยายผลสู่ชุมชนต่อไป

๒. การสร้างโอกาสและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับเกษตรกร ชุมชน

๓. การสร้างเครือข่าย ศพก. เป็นศูนย์กลางความรู้ และเป็นศูนย์รวมของเกษตรกร ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และความร่วมมือระหว่างกัน เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการเกษตรในระดับพื้นที่

๔. เป็นแหล่งเรียนรู้พร้อมสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเมืองนราธิวาส
- ที่ปรึกษากลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
- ที่ปรึกษาวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงแพะบ้านฮูเตหวอ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส
- กรรมการศูนย์เรียนรู้การจัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส
- อนุกรรมการวิชาการวิทยาลัยชุมชนนราธิวาส
- ได้รับคัดเลือกปราชญ์ชุมชนต้นแบบโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๙
- ได้รับคัดเลือกให้เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับเขต สาขาเกษตรดีเด่น ระดับเขต
- เป็นที่ปรึกษาด้านการเกษตรแก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ บาเจาะ เกี่ยวข้องการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน
- เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
- เป็นประธานกลุ่มปลูกผัก หมู่ ๔ ตำบลโคกเคียน
- เป็นประธานโครงการการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ
- เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
- เป็นเลขานุการคณะกรรมการโครงการตลาดเกษตรกรจังหวัดนราธิวาส
- เป็นประธานศูนย์เรียนรู้สาธิต การฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ได้มีการศึกษาองค์ความรู้ และภูมิปัญญาเดิมในท้องถิ่น มาปรับใช้ ผสมผสานกับองค์ความรู้ทั้งทางวิชาการ และประสบการณ์ในท้องถิ่น พร้อมรวบรวมและจัดการองค์ความรู้ ที่ได้นำไปถ่ายทอดสู่ท้องถิ่น และสังคม พร้อมได้จัดทำเป็นเอกสารแจกจ่ายไปยังผู้สนใจ และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยการให้ใช้พื้นที่ เป็นแหล่งเรียนรู้การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ รวมถึงการให้ใช้เป็นสถานที่ในการทดลองและขยายผลงานวิจัยต่าง ๆ ใช้พื้นที่เพื่อตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส สำหรับเป็นจุดถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้สนใจเรียนรู้ด้านการเกษตรการเป็นวิทยากรให้คำปรึกษาด้านการโรงเรียน และสถานศึกษา ในพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ยิ่งยาก ยิ่งต้องเรียนรู้

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.๑ นางซูไรดำ สือนิ	เกษตรอำเภอเมืองนราธิวาส
๑.๒ นางสาวปาจริย์ โคตรบัญชา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
๑.๓ นางจิรพรรณ ลำพรหมสุข	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๔ นางสาวอัพนาน ยีติง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๕ นางสุทิวรรณ จำรัสศรี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๖ นายโสฬส บกสวาทษา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๗ นายสมาน ผ่านพรม	เกษตรกรต้นแบบ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน

๑. การเตรียมการ จัดเตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวม คือแบบรายงานการถอดบทเรียน
๒. ตั้งทีมถอดบทเรียน
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล
๔. การวิเคราะห์และสรุปข้อมูล คือข้อมูลให้เกษตรกรต้นแบบ จัดทำรายงานการถอดบทเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน

๑. แบบรายงานการถอดบทเรียน
๒. สัมภาษณ์/เล่าเรื่อง

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค

๑. เกษตรกรต้นแบบไม่มีการจดบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ
๒. ความรู้และประสบการณ์ของเกษตรกรต้นแบบเป็น "องค์ความรู้ที่อยู่ในตัว" ซึ่งยากที่จะอธิบายออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือขั้นตอนที่ชัดเจน ทำให้การถ่ายทอดทำได้แค่การเล่าเรื่อง ไม่ใช่การสอนเป็นขั้นตอนที่ทำตามได้จริง

ข้อเสนอแนะ

๑. ให้เกษตรกรต้นแบบบันทึกข้อมูลที่จำเป็นเก็บไว้เป็นหลักฐาน
๒. ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการถอดบทเรียน ไม่จำกัดแค่การสัมภาษณ์หรือการเล่าเรื่อง แต่ควรใช้เครื่องมืออื่นๆ เช่น การสาธิตในแปลงจริง, การใช้ภาพถ่ายหรือวิดีโอประกอบ, หรือการทำเวิร์กช็อป เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือทำจริง

หมายเหตุ

๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

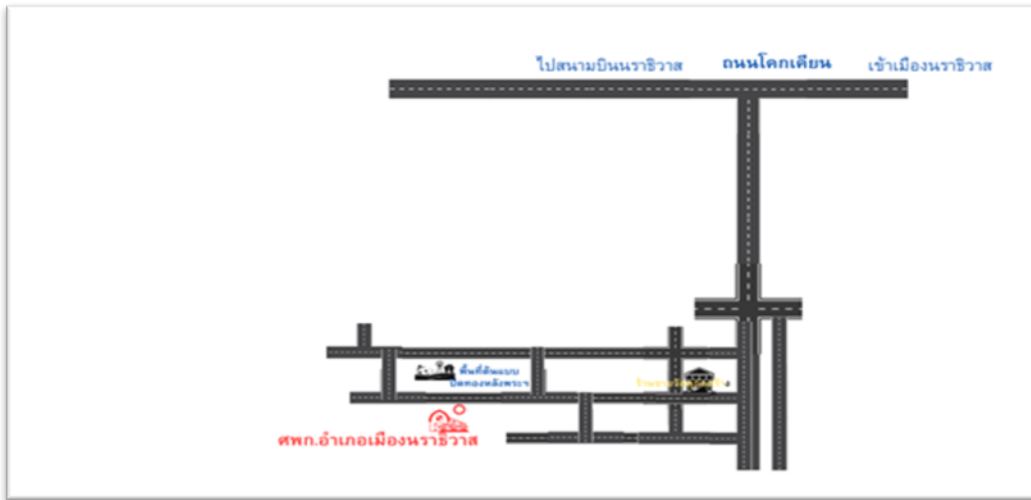
๑. แผนที่ตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส
จังหวัดนราธิวาส

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ ๑๒๗/๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

พิกัด: $x = ๐๘๐๔๒๐๐$ $y = ๐๗๑๙๔๖๗$ zone ๔๗

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

๒. แผนที่ตั้ง เครือข่าย ศพก.อำเภอเมืองนราธิวาส

